

מרכז שניידר לרפואת ילדים בישראל
مركز سنايدر لطف الاطفال في اسرائيل
Schneider Children's Medical Center Of Israel

הדרך

מהרדמה

להתעוררות

מרכז שניידר לרפואת ילדים בישראל
מחלקת הרדמה
יחידת התאוששות

הורים יקרים,

ילדכם עומד לפני ניתוח. זהו אירוע משמעותי בחייו ובחייכם. אירוע זה מטבעו מעורר דאגה מסוימת הנובעת מאהבתכם הרבה ומרצונכם לראותו בריא ומאושר. הכרות עם המערכת שאחראית לשלולמו ובטיחותו של ילדכם בתקופה שסביב הניתוח יכולה להפיג חלק מדאגותיכם ולהפוך אתכם לשותפים חשובים בתהליך. בעלון זה ננסה לתת תשובות לשאלות הקשורות להרדמה והתאוששות הגורמות לחלק ניכר מהדאגה סביב הניתוח.

מדוע צריך הרדמה?

ההרדמה מאפשרת ביצוע ניתוח או פעולה רפואית, כאשר הילד נינוח, ללא כאבים וללא השפעה טראומטית של התהליך הניתוחי. תפקידו העיקרי של המרדים לשמור על חיי ילדכם במהלך ביצוע הפעולה. כמו כן, ליצור תנאים טובים לביצוע הניתוח בעזרת איוון תרופתי תוך שמירה על פעילות מערכות הגוף החיוניות כמו: לב, ראות, כליות ומוח ותוך השגחה מתמדת על הילד המורדם.

מי ירדים את הילד?

את ילדכם ירדים רופא מרדים - רופא שסיים התמחות בהרדמה. המרדימים במחלקתנו עם ניסיון של שנים רבות והשתלמויות חוזרות בהרדמת ילדים. מרבית המרדימים עברו תת התמחות בהרדמת ילדים, תינוקות ופגים במרכזים מוכרים בעולם. המרדים הוא זה שקובע את סוג ההרדמה וחומרי ההרדמה שינתנו לילדכם וזאת לאחר היכרות עם הבעיות הרפואיות של ילדכם, מחלות רקע וסוג הניתוח שהוא עובר. הרופא המרדים עובד בשיתוף פעולה מלא עם המנתחים לפני, במהלך ואחרי הניתוח. הוא משגיח ברציפות על מערכות הגוף החיוניות של ילדכם באמצעות ניטור נשימה, פעילות הלב, לחץ דם, חום הגוף ועוד. המרדים מאומן במיוחד לטפל בכל מקרה של חריגה מהמצב הרצוי. כמו כן עומדים לרשותו אמצעי ניטור משוכללים, המתריעים בעוד מועד על כל שינוי המתרחש במהלך הניתוח.

עורך ומוגש על ידי צוות המרדימים ואחיות חדר התאוששות
מרכז שניידר לרפואת ילדים

עיצוב ואיור : אבנר גלר

הפגישה שלפני - הכרות ובדיקה

פגישה זו מיועדת להכרות ולקבלת מידע על מצב בריאותו של ילדכם כגון: התפתחותו הכללית, מחלות מהן הילד סבל, אלרגיות לתרופות, תגובות לא שגרתיות להרדמה במשכחה או אצל הילד. כמו כן, תבוצע בדיקה גופנית קצרה כדי להבטיח שהילד במיטבו ואינו סובל ממחלה חולפת שאינה קשורה לניתוח, אך דורשת דחית הניתוח עד להחלמה ממנה. ביצוע הרדמה וניתוח בעת מחלה זיהומית מעלה את הסיכון לסיבוכים. לכן במקרה של מחלה, ואפילו קלה, נשקול ביחד עם הרופא המנתח את הצורך לביצוע הניתוח כעת או דחייתו לאחר שהילד יחלים.

פגישה זו הנה המקום לשאול שאלות ולהתייעץ לגבי המידע אותו יש להעביר לילד וכיצד להכין אותו להרדמה ולניתוח. חשוב כי תדעו שהמרדים שנפגש אתכם לבדיקה לפני הניתוח לא בהכרח ירדים את ילדכם בניתוח עצמו, אך כל מידע שמקבל המרדים מהמשכחה בפגישה ההכרות עובר בשלמותו למרדים שייטפל בילד במהלך הניתוח. בסיום הפגישה מקבלים הוראות לגבי שעות הצום וטיכולים מיוחדים לקראת הרדמה.

הכנה

חלק ניכר מהחששות לפני הניתוח הנם חששות מהבלתי נודע. מידע על העתיד להתרחש מסלק חלק ניכר מחששות אלו. לשם כך עליכם לקבל מהרופא המרדים את כל המידע הקשור להרדמת ילדכם ולהעביר מידע זה לילדכם בצורת ההסבר המתאימה לפי גילו ויכולתו.

לילדים קטנים מומלץ לספר שהם יגיעו לבית החולים, על תרופה ומיץ פטל שיקבלו, מסיכה עם ריח נעים, סיפור וכדומה. ילדים גדולים חרדים יותר, כיוון שלרוב נחשפו לסיפורים של אחרים ועל כן ההסבר צריך להיות אמין ורגוע. חשוב להכינם לקראת כניסתם לסביבה בלתי מוכרת ולאפשרות של אי נוחות לאחר הניתוח. יחד עם זאת נכון להבטיח כי אתם תהיו תמיד לידם או בקרבת מקום במהלך כל הניתוח. במידת הצורך ניתן לערב את הצוות הפסיכולוגי של בית החולים, בהכנת הילד לקראת הניתוח וההרדמה.

מהם סוגי ההרדמה?

קיימים שלושה סוגי הרדמה:

1. הרדמה מקומית - הנה מתן תרופות המשככות כאב במקום הניתוח. התרופות ניתנות במקום הניתוח בהזלפה או בהזרקה מקומית. הרדמה זו ניתנת לרוב לתפירת כצענים ולהוצאת מפגעים קטנים בעור (בדרך כלל במתבגרים בלבד).
2. הרדמה אזורית (למשל אפידורל) - הנה מתן תרופות לאזור שלם בגוף כגון: יד, רגל או חצי גוף תחתון. התרופות ניתנות דרך הזרקה. בדרך כלל אין מסתפקים בהרדמה אזורית בלבד מכיוון שהילד מתקשה לשכב בשקט ללא תנועה וללא הורים, במשך דקות ארוכות. לכן משלבים הרדמה אזורית עם הרדמה כללית.
3. הרדמה כללית - הנה מתן תרופות הגורמות לכך שהילד ישן ואינו חש כל סגע בגופו. התרופות ניתנות בשאיפה דרך מסכה אל דרכי הנשימה או בהזלפה לתוך הוריד, תלוי בגיל הילד. בהרדמה מסוג זה ילדכם ישן ולא יחוש מאומה בעת הניתוח.

איך נרדמים?

כדי לאפשר בחירה נכונה של ההרדמה וביצוע הרדמה בטוחה לילדכם, הרופא המרדים חייב להכיר את הילד לפני הניתוח ובהזדמנות זו הוא יסביר לכם ההורים ולילדכם את תהליך ההרדמה. מכגש זה נקרא - טרום הרדמה (או פרה מדיקציה).

שעת הניתוח הגיעה...

בשלב ראשון בעת הגיעכם לניתוח יקבל ילדכם תרופת הכנה (סירופ הניתן עם מיץ פטל) הגורמת לטשטוש קל ותחושת נינוחות. כבר בשלב זה חשוב כי תשגיחו היטב על ילדכם עקב הטשטוש שיחוש. במרבית הניתוחים יוכל אחד מכם ללוות את ילדכם ולהיכנס עמו לחדר ניתוח עד שיירדם לגמרי. במקרים אחרים ההורה ייפרד מהילד בכניסה לחדר ניתוח, כאשר הילד מקבל תרופות הרגעה במידה והוא זקוק לכך. בחדר ניתוח אנו משתדלים לשמור על נוחות הילד וסביבה נעימה, כל עוד אין הדבר מסכן את הילד. נשתדל להשאיר את הילד לבוש, ונימנע מהצמדת מכשירי ניטור מיותרים עד לאחר שישן.

לרב ניתן לבחור בין קבלת תרופת ההרדמה בשאיפה דרך מסיכה אל דרכי הנשימה לבין הזלפה לתוך הוריד. ילדים קטנים בוחרים לרב בקבלת חומרי הרדמה תוך נשימה דרך מסיכה, כיוון שהזלפה לתוך הוריד כרוכה בדקירה. אנו דואגים כי לחומר במסכת ההרדמה יהיה ריח נעים. את הדקות המעטות עד שתרופת ההרדמה תשפיע, תוכלו להנעים לו בעזרת סיפור או שיר.

אם הילד בחר להירדם בהזלפת תרופות לוריד, יוחדר לזרועו עירווי באמצעות דקירה קלה של צינורית פלסטיק ובה מחט קטנה. מיד לאחר הדקירה המחט נזרקת לפח וצינורית הפלסטיק נשארת מוצמדת ליד, ללא כל כאב. דרך צינורית זו יינתנו תרופות ההרדמה. במידה וילדכם מגיע לחדר ניתוח מחובר לעירווי נוזלים, יינתנו תרופות ההרדמה דרך העירווי.

ברגע שילדכם נרדם, ילכו אתכם לחדר ההמתנה ואנו נקרא לכם שוב לראותו מיד בשעת התעוררותו ביחידת ההתאוששות.

מה קורה לאחר שנרדמים?

אחרי התחלת ההרדמה, כאשר הילד אינו חש בכאב, מבוצעות פעולות נוספות שנועדו לשמור על בטיחותו של ילדכם, כגון: שמירה על דרכי הנשימה, התקנת עירווי נוזלים, מתן הרדמה אזורית, מתן תרופות אנטיביוטיות ועוד. במהלך הניתוח הרופא המרדים משגיח על ילדכם, ממשיך לווסת את תרופות ההרדמה ככל הנדרש, תוך מעקב אחר מדדים חשובים כמו לחץ דם, קצב הדופק, קצב ויעילות הנשימה, ריווי החמצן בדם ועוד. הילד נשאר בהשגחת המרדים הישירה במהלך כל הניתוח.

מדוע צוק?

בעת ההרדמה קיימת סכנה של חדירת נוזלים ומוצקים לריאות, בגלל חוסר תנובות שיעול של הילד. מצב כזה גורם לדלקת ראות ועד לסכנת חיים. כדי להקטין את הסיכון אנו מתכננים את ההרדמה, כך שהקיבה תהייה ריקה. מים ותה ניתן לשתות עד שעתיים לפני ההרדמה, אך מזון ומשקאות אחרים עוזבים את הקיבה לאט יותר, וההוראה לצום תותאם לגיל הילד ושעת הניתוח המשווערת.

יש לזכור:

א'י ביצוע ההוראות המדויקות לצום מסכנות את חיי הילד ויכולות לגרום לביטול הניתוח !!!

איך אתם ההורים יכולים לעזור לילדכם?

צוות האחיות, הרופאים המנתחים והרופאים המרדימים עושה כמיטב יכולתו להפוך את התקופה שסביב הניתוח לנעימה ככל האפשר. ברור עם זאת, שלכם ההורים תפקיד חשוב מאד ביצירת אווירה חמה ואוהבת סביב ילדכם. כדאי מאד להכין אותו לקראת הניתוח לפי גילו והבנתו.

חיך, סיפור ושיר

שוחחו עם ילדכם על הסביבה החדשה הנגלית להם, ספרו סיפור אהוב או שיר מוכר. צעצוע או ספר אהוב יכולים לסייע הרבה ולחיך החם והאוהב שלכם אין תחליף. גם בזמן הכניסה להרדמה, ליטוף ושיר עוזרים מאד.

ולסיכום

אנו מאחלים לכם ולילדכם ניתוח בטוח ומוצלח באווירה נעימה. אנו עומדים לשרותכם בכל שאלה או בקשה.

יחידת ההתאוששות - איך מתעוררים?

בסיום הניתוח מפסיק הרופא המרדים את מתן תרופות ההרדמה ותוך מספר דקות הילד מתעורר.

שלב זה דורש גם הוא השגחה מיוחדת.

תהליך ההתעוררות נמשך מספר שעות ומתקיים ביחידת ההתאוששות. אוכך ההתעוררות שונה מילד לילד. בתחילה יהיה ילדכם רדום אך יגיב לגירויים סביבו. בהמשך יתעורר ויתכן שיהיה חלש ומטושטש. כל אותו זמן ישגיח על ילדכם צוות מיומן של רופאים ואחיות. בזמן שהותו ביחידה, הילד מחובר למכשירי ניטור ויקבל חמצן בעזרת מסיכה. ברגע שילדכם יראה סימני התעוררות ראשוניים יזמין אתכם הצוות המטפל להיכנס ולשהות לידו כך שבשעת פקחת עיניו הילד יראה דמות מוכרת לפניו. אנו מבקשים להימנע ממבקרים בשלב זה, כיוון שהילד זקוק לשקט. יש לציין שחלק מהילדים מתעוררים עם אי שקט מסוים ולעיתים אף עם בכי ובלבול. מצב זה מופיע כחות כאשר הילד מתעורר לאט ולכן אין אנו מודרים את התעוררותו. אנו שמחים כאשר הילד ממשיך לישון, לפעמים עד חצי שעה ויותר. צריך לזכור שבשלב זה לרב הילד אינו חש בכאבים, ולכן הוא מסוגל לישון במנוחה.

במידת הצורך, ועל פי מצבו של ילדכם, יוסיף לו הצוות המטפל תרופות משככות כאבים ו/או נוגדי הקאות. כאשר ילדכם יהיה ערני לגמרי ויחוש בטוב תשתחררו מיחידת ההתאוששות. במידה והניתוח שעבר ילדכם מתוכנן לאשפוז יום - תשוחררו לביתכם עם הוראות להמשך טיפול ומעקב. אך במידה והניתוח הוא במסגרת אשפוז לילה, יועבר ילדכם להמשך השגחה וטיפול במחלקת האשפוז בבית החולים.

"החלוק שלי הוא..."

נשמח לראות בציר של הילד על מה הוא רוצה לחלוק.